

Bán tài sản quốc gia!

Trong vại người mồi giới cho các tay "săn" sách cổ, tôi lân la khắp các phố bách sách cũ nổi tiếng TP.HCM: Nguyễn Chí Thanh, Nguyễn Thị Minh Khai, Trần Huy Liệu, Điện Biên Phủ... Hầu như nơi nào cũng có bách sách đồng dấu Thư viện Khoa học xã hội TP.HCM (gọi tắt là TVKHXH). Tôi thắc mắc "sao nhiều sách của TVKHXH vậy?". Chủ một hiệu sách đã nói: "Như thế mới là sách độc chủ! Những loại sách này coi cho biết chơi chứ cậu là sinh viên làm sao mua nổi. Mấy ông làm tiến sĩ mới dám bỏ cả triệu đồng mua mà không đọc". Nhưng tôi thật hoảng khi vừa bước chân vào hiệu sách cũ trên đường Điện Biên Phủ (phường Dà Kao, quận 1). Hiệu sách này thực chất chỉ là kiệt rỗng vài mét vuông nhưng tôi cứ tưởng đó là một phần của TVKHXH, bởi nơi đây bày bán hàng trăm cuốn sách in bằng đủ các thứ tiếng viết về văn hóa, lịch sử, xứ Đông Dương, được xuất bản từ thời Pháp thuộc và trước năm 1975. Đứng ban ở hiệu sách này là một người dân ông khoảng 50 tuổi. Ông tỏ ra rất rành rẽ giá trị của từng cuốn sách: "Tôi cầm báu với cậu có những bộ sách chỉ ở cửa hàng tôi mới có, không nơi nào ở thành phố này có bộ thứ hai". Tất cả cuốn sách ông giới thiệu với tôi là sách quý, sách hiếm, sách cổ... đều có đóng dấu của TVKHXH ở trang 1 và trang 17. Ông bày bán những cuốn sách này một cách công khai, thậm chí còn để nguyên "tem" đánh ký hiệu ở gáy của từng cuốn sách. Thọc sâu vào từng kệ sách tôi chỉ kịp ghi lại các ký hiệu mà TVKHXH đã dán để lưu trữ và phục vụ tra cứu của bạn đọc: Lv 470, Lv 469, Lt 250, Lt 251, Lt 51, Lt 50, La 135... Vô nón là tập quốc ca của nhiều nước do sứ quán Đức tặng TVKHXH, nón là diêu khắc Ấn Độ, diêu khắc Trung Quốc, diêu khắc Thái Lan, các loại từ điển... "Nhưng bộ sách này ở đâu rõ ràng?", tôi hỏi. "Người ta đem đến đây bán". "Tất cả đều cẩn ký hả?", "Cậu chả biết gì cả, sách này mà cẩn ký à? Cậu có hiểu được giá trị không?".

Khoảng một tiếng đồng hồ sau, tôi dẫn một người đến coi sách để mua đem ra nước ngoài. Ông hép giá: quyền Đông Nam Á sử lược (ký hiệu TVKHXH MN V 1385)

Sách Đông Nam Á
sử lược (trái) và
cuốn Diêu khắc Ấn
Độ (Indian
sculpture) vừa
được bày bán

DÔNG-NAM-Á
sử lược

PHÓNG SỰ
BIÊU TRÍA

CHUYÊN ĐÔNG
TRỜI Ở THƯ VIỆN
KHOA HỌC XÃ
HỘI TP.HCM:

Sách quý không cánh mà bay!

* Tiếp theo trang 1 *

của tác giả D.G.E.Hall, bản dịch tiếng Việt, do Nguyễn Phút Tân dịch, xuất bản 1968, giá 250.000 đồng, Diêu khắc Ấn Độ (Indian sculpture) của Stella Kramrisch, ký hiệu TVKHXH Lt 136) giá 400.000 đồng chẵn. Ông vẻn vẹn nói: "Tôi cũng giới thiệu với cậu hàng "độc" là bộ Bách Khoa 400 số (mỗi quyển có 5-6 số) giá nón lăm: 12 triệu đồng trọn bộ; còn hoa hồng cậu với người mua thỏa thuận bao nhiêu thì tùy". "Nhưng người ta đang săn bộ tạp chí BEFEO 48 quyền cơ, ông có không?". "Cà VN chỉ có một bộ xuất bản khoảng những năm đầu thế kỷ 20, tôi đang để ở nhà". Bộ BEFEO 48 quyền được hép giá 50 triệu đồng.

Trong hàng chung tôi còn có bảng chào bán hơn 20 loại sách của TVKHXH: Old Burma - early Pagan (ba cuốn) 3,2 triệu đồng, Histoire générale de l'art 1 triệu, Thư tịch Pháp về Đông Dương 800.000 đồng, Indian temples & sculpture 1,7 triệu, Diêu khắc Thái Lan (ba tập) 3 triệu, Chinese

sculpture... Thêm chí ngay cả tài liệu Tường trình vụ phản loạn 11-11-1960 cũng được chào bán với giá 350.000 đồng.

Tại sao những sách quý hiếm ở TVKHXH lại có mặt khắp các hiệu sách cũ?

Văn binh chân như voi?

Một cán bộ của Viện KHXH cho biết: "Tôi cũng là một bộ phận của TVKHXH, nón là diêu khắc Ấn Độ, diêu khắc Trung Quốc, diêu khắc Thái Lan, các loại từ điển...".

"Nhưng bộ sách này ở đâu rõ ràng?", tôi hỏi. "Người ta đem đến đây bán". "Tất cả đều cẩn ký hả?", "Cậu chả biết gì cả, sách này mà cẩn ký à? Cậu có hiểu được giá trị không?".

Khi TVKHXH TP tại số 34 Lý Tự Trọng bị sập vào ngày 23-10-1999, toàn bộ sách vở, tạp chí đều được chuyển về số 386/18 Lê Văn Sỹ, phường 14, quận 3, TP.HCM. Nhiều người dân chung quanh cơ sở này cho biết nhiều lần thấy bảo vệ chở sách ra ngoài bằng xe Honda, thỉnh thoảng chở bằng taxi. Hồi, anh báu vè này nói: "Chuyển sách về thư viện mới".

Sự việc được phản ánh, Công an phường 14, quận 3 làm việc với người bảo vệ (tên Bùi Khắc Đạt, sinh 1980), và Đusat thừa nhận có mang sách ra ngoài bán. Công an phường đã lập hồ sơ chuyển về cảnh sát điều tra Công an quận 3 để xử lý. Nhưng liệu có thỏa đáng không khi bảo vệ mang sách ra ngoài bán?

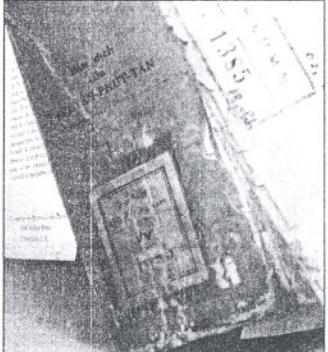
bạn đọc mượn mới phát hiện sách bị trộn lỗ chỗ. Có kẻ bị trộn gần cả trăm cuốn. Nhân viên thư viện

tiếp tục kiểm tra các kệ khác cũng bị mứt hàng loạt sách; các kho lưu giữ sách hạn chế cũng bị mứt nhiều bao. Theo một nguồn tin riêng của Tuổi Trẻ, chỉ riêng sách tiếng Việt bị mứt cả nghìn cuốn, trong đó nhiều sách thuộc loại quý hiếm và có giá trị nghiên cứu; còn sách

INDIAN
SCULPTURE
THE PHILADELPHIA MUSEUM OF ART

STELLA KRAMRISCH

PHILADELPHIA UNIVERSITY OF THE ARTS LIBRARIES

Sách còn nguyên "tem" của Thư viện KHXH TP.HCM

Latinh mứt bao nhiêu vẫn chưa ai biết chính xác. Một số nhà nghiên cứu cho biết: "Nhiều lần chúng tôi mượn bộ Giá Định thành thăng chí, Biển Hòa sử lược..., nhưng nhân viên thư viện không lấy được sách để cho mượn". Trong khi đó một số cán bộ nghiên cứu ngành KHXH TP đã mua được một số sách của TVKHXH. "Tôi cứ nghĩ Viện KHXH tại TP.HCM có chủ trương thương lý sách cũ..." - một cán bộ nghiên cứu nói.

Ngày 9-12-2002 tại buổi họp giao ban Viện KHXH tại TP.HCM, tất cả cán bộ của viện này được thông tin "đã thu hồi được ba bao sách nhưng là những loại sách không có giá trị". Sau đó mọi việc vẫn chán như vại, lãnh đạo viện xem việc mứt cấp sách như không có gì xảy ra nên không có những động thái tích cực để tiếp tục thu hồi sách. Mãi đến ngày 7-1-2003, tại hội nghị tổng kết năm 2002 của Viện KHXH tại TP.HCM, một số nhà khoa học phát biểu gay gắt trước toàn thể cán bộ nhân viên của viện về việc mứt sách. Ông Nguyễn Trung Đỗ - một cán bộ nghiên cứu ở viện - nói: "Việc mứt sách là mất tài sản quốc gia, lãnh đạo viện không thấy được tầm quan trọng của sự cố hoặc nếu thấy đã tìm cách bung bít sự việc? Để mứt sách, có còn danh dự của một Viện KHXH mà trong đó toàn là giỏi tri thức?".

Khi phát hiện sách bị mứt với số lượng quá lớn, tất cả cán bộ, nhân viên Viện KHXH tại TP.HCM đã bàng hoàng, sững sờ vì đây là vụ mứt cấp chưa từng xảy ra tại TVKHXH từ ngày thành lập đến nay. Ông Nguyễn Trung Đỗ cho biết: "Cán bộ thư viện, một số cán bộ nghiên cứu nhiều lần đề nghị lãnh đạo viện tiếp tục tìm kiếm thư hồi sách và kiểm kê để khống định bị mứt bao nhiêu. Nhưng tất cả đều lâm ngõ".

Trụ sở mới của TVKHXH TP.HCM vừa được cải tạo rất đẹp, nhưng trong lúc đó hàng nghìn cuốn sách quý, sách hiếm biến mất từ lúc nào không ai biết. Giới tri thức và những người yêu sách sẽ nghĩ như thế nào về sự việc này trước một trụ sở đồ sộ, hào hoáng? Quá xót xa.

QUỐC THANH